

А. М. Авраменко

Нововеличковська

НОВОВЕЛИЧКОВСЬКА - станиця у Дінському районі Краснодарського краю РФ. Знаходиться на берегах р. Понура, за 38 км від м. Краснодар, 30 км від райцентру та 14 км від залізнич. станції Титаровка. Є адм. центром сільс. поселення, до якого входять станиці Н. (станом на 2014 мешкало 8500 осіб), Воронцовська (1263), с-ща Найдорф (1019), Дальній (214). Пл. 292 км². Виникла 1823, коли частина насел. Величков. курін. поселення Чорномор. козац. війська за жеребом переселилася на нове місце вище за течією р. Понура разом із переселенцями з Полтав. та Черніг. губ. Нове курінне поселення отримало назву Новококурське (р. Понура тоді називали Конура). 1827 воно перейм. у Н., відтоді Величков. курінне поселення мало назву Старовеличковського. Належало до Катеринодар. округу Чорноморії. Зведено церкву св. Катерини, першим курін. отаманом обрано С. Гопкала. Від 1842 - станиця Чорномор. козац. війська (одночасно була переведена до складу Таман. округу Чорноморії), від 1860 - Кубан. обл. (від 1870 належала до Темрюц., від 1876 - Катеринодар. пов., від 1888 - Темрюц., згодом - Катеринодар. відділу) та Кубан. козац. війська. Станиця поділялася на 9 країв (кутків), що мали власні назви: Дзяби, Грабки, Халявки, Іваньки, Ляхоти, Бодні, Хижнів. край, Середів. край, Гречана балка. 1873 зведено дерев'яну Михайло-Архангел. церкву. Наприкінці 19 - на поч. 20 ст. у Н. було 710 дворів, у яких проживало 6683 особи, переважно українці. Діяли 2 школи, 2 парових і 11 вітряних та водяних млинів, 15 торг.-пром. закладів. 1884 побл. станиці засн. нім. колонію Гнадау. Жит. потерпали від голодомору 1932-33, зазнали сталін. репресій, після чого змінився етніч. склад населення. Від 1937 - у складі Краснодар. краю. За переписом 2002, українці склали тільки 1,6 %, росіяни - 85,8 %, вірмени - 4,1 %, лезгини - 3,9 %. У Н. народилися наказний отаман Кубан. козац. війська (1908-17) М. Бабиш; етнограф і музеєзнавець О. Бежкович; учасник 1-ї і 2-ї світ. воєн і воєн. дій 1918-20 генерал-майор П. Бежко; тут мешкали і навч. Герої Рад. Союзу М. Примак (Приймак) і С. Кокора.

Рекомендована література

1. Михайлов Н. Т. Ставропольская губерния и Кубанская область: (Обзор городов, сел, станиц и хуторов): Справоч. по Ставроп. епархии. Екатеринодар, 1910;
2. Азаренкова А. С., Бондарь И. Ю., Вертышева Н. С. Основные административно-территориальные преобразования на Кубани (1793-1985 гг.). Краснодар, 1986.

Бібліографічний опис:

Нововеличковська / А. М. Авраменко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. - Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-73369>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).